

MAGNETOGRAM NOVINARSKE KONFERENCE
PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE

Ljubljana, 24. 1. 2013

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lep pozdrav vsem skupaj. Zahvaljujem se za takšno množično pozornost, redko jo doživimo v tej dvorani, kot da bi nadaljevali obisk v Notranjski regiji, kjer ste bili prav tako prisotni in se vam za to zahvaljujem. Preden pa preidemo k bistvu, nekaj kratkega uvoda. Mislim, da je bil datum torek, 8. januarja leta 2013, jaz sem ravno v pisarni iskal svoje odgovore na vprašanja Klemenčič-Praprotnikove komisije, ko sem na radiu slišal zahtevo predsednika Državlanske liste Gregorja Viranta po svojem odstopu. To se je zgodilo v času, ko jaz tega poročila nisem niti še uspel dobro prebrati in kakšno uro pred vnaprej napovedanim sestankom koalicije, kjer bi se bilo možno o vseh stvareh pogovoriti in seveda tudi zahtevati od mene, da predstavim odgovore na obtožbe korupcijske komisije. Nič od tega se ni zgodilo. Na sestanku koalicije, ki je sledil je bil predsednik Državlanske liste izjemno agresiven. Najprej je celo zanikal, da je bil s tem poročilom predhodno seznanjen. Potem je pod težo dokazov to le priznal, stežka, vendar pa je bilo takrat jasno, da se ne njegova stranka, ampak on osebno ni pripravljen pogovarjati o ničemer, ampak zgolj o odstopu predsednika vlade in s tem tudi vlade. Odstop predsednika vlade pomeni odstop celotne vlade in začetek kompliciranega postopka za oblikovanje nove vlade, kar seveda poznate, ker se je to v Sloveniji že zgodilo. Ta reakcija druge, majhne, ampak še vedno druge največje stranke v koaliciji, ki so ji sledile podobne reakcije tudi nekaterih drugih koalicijskih strank, je presenetila posebej zaradi tega, ker poročilo korupcijske komisije, ki se nanaša name, ni korektno, ne. Gre za akt politične inkvizicije. Je netočno po vsebini, je zgrešeno v pravnem smislu in je tudi zakonodaja, na katero se sklicuje, sporno iz ustavnega vidika, ker naj bi bilo to neko dokončno poročilo, nek dokončen akt, zoper katerega ni pritožbe, čeprav je ta pravica po slovenski Ustavi zagotovljena zoper kakršenkoli akt kateregakoli organa. Ne glede na to, da se to poročilo sklicuje na svojo dokončnost, po mojem mnenju in tudi po mnenju pravnih strokovnjakov slovenska Ustava še vedno velja. Zato sem tudi jaz osebno vložil pritožbo ta teden in prav tako bodo sproženi vsi ostali pravni postopki, ki jih zagotavlja slovenska Ustava.

Kar se tiče političnih posledic tega dogajanja pa pravzaprav spremljamo že videno. Gospod Gregor Virant uporablja enak pristop, kot ga je uporabljal Gregor Golobič v prejšnji koaliciji in v prejšnji vladi. Tudi takrat je ta prvi Gregor zahteval najprej odstop predsednika vlade, pa potem odstop vseh predsednikov takratnih koalicijskih strank. Sicer je grozil s tem, da bo šel iz koalicije in zahteval predčasne volitve. Odstopa ni bilo. Ta prvi Gregor je potem dejansko izstopil iz vlade. Mislim, da se je to zgodilo 2. junija leta 2011. Temu je avgusta istega leta sledila še predsednica Liberalne demokracije. Do glasovanja o zaupnici pa je potem prišlo konec septembra leta 2011. Od glasovanja o zaupnici konec septembra leta 2011 do začetka februarja lanskega leta, ko je Slovenija dobila operativno vlado, je minilo več kot 4 mesece časa, ki ga je Slovenija zapravila. V tistem času se je položaj države bistveno poslabšal. Včeraj je bila stavka velikega dela javnega sektorja zaradi 5 odstotnega znižanja mase plač v proračunih v letošnjem in v prihodnjem letu. Bistveno večjo vsoto smo takrat zapravili v tistem mrtvem teku štirih mesecev od izglasovanja nezaupnice do oblikovanja nove vlade.

Obstaja veliko paralel med situacijo, ki se je začela spomladi leta 2011 v prejšnji koaliciji in med situacijo, ki jo spremljamo v zadnjih dneh in tednih. Obstaja pa seveda bistvena razlika med tistim časom in časom, kakršen je danes. Ne samo zaradi bistveno bolj resne gospodarske situacije, ki je deloma posledica takratnih dogajanj, ampak tudi za to, ker smo bili v letu 2011 in

v času, ko so bile takratne predčasne volitve na treh četrtinah takratnega mandata in so bili tudi poslanci približno pripravljene na ponoven preizkus pred volivci. Smo na prvi četrtini mandata in je situacija glede tega bistveno drugačna, drugačna oziroma razlika med obema situacijama pa je tudi vsebinske narave. Takrat so bile predčasne volitve tudi zaradi tega, tudi mi smo jih podprli, ker se tista vlada, ki jo je Gregor Golobič rušil, ni bila sposobna resno spopasti z izzivi gospodarske in finančne krize in je Slovenija tonila vedno globlje in globlje. V tej situaciji pa je za nami eno leto mandata, ko je vlada naredila veliko stvari za to, da Slovenija izide iz krize. Sprejeti so bili tudi ukrepi, ki so bili še pred pol leta razumljeni za nerealne, ukrepi na meji mogočega in od petih ključnih projektov, ki so potrebni za izhod iz krize ali pa za vzpostavljanje realnih pogojev za to, da bo Slovenija izšla iz krize, je bilo v lanskem letu skozi vlado in skozi parlament in skozi vse zaplete in socialne partnerje in nevarnost referendumov spravljenih štiri petine, se pravi štirje od petih. V tem je velika vsebinska razlika med situacijo, v kateri se je rušilo vlado leta 2011, in situacijo, v kateri se vlada ruši leta 2013.

Obstaja pa še ena politična podobnost, ki izhaja ne samo iz ravnanja posameznikov, izhaja tudi iz narave našega političnega, predvsem pa volilnega sistema, to pa je da je Slovenija obsojena na koalicijske vlade, v katerih je veliko število strank in da v takšnih situacijah ne odločajo najbolj ustvarjalni, najbolj konstruktivni elementi koalicije, ampak odločajo najbolj destruktivni elementi koalicije. V tem pa je zelo velika podobnost med časom leta 2011 in sedanjim časom.

Moram se nekoliko korigirati, ko govorim o stranki. V lanskem letu je koalicija, kot sem dejal, opravila tudi stvari, ki so bile na meji verjetnega, tudi s pomočjo Državljske liste oziroma poslancev in obeh ministrov Državljske liste, ki so sodelovali v koaliciji in na vladi. S stranko kot takšno je bilo sodelovanje korektno, težave so bile skoraj izključno s predsednikom te stranke, ki je potem, ko so predlogi z vladne strani pa tudi, če so prišli iz resorjev, ki sta jih vodila njhova ministra, spreminjal stališča, vlagal amandmaje z opozicijo, kompliciral do onemoglosti, potrošil večino časa, ki ga je koalicija porabila za dolgotrajna usklajevanja, je šlo ravno na račun kapric ali česarkoli, niti ni važno kako to poimenujemo, ne stranke Državljske liste, ampak predsednika te stranke. Ministra te stranke sta v vladi sodelovala korektno, kljub temu da sta odstopila, kar je normalno, če se je stranka odločila za izstop iz koalicije, sta opravila pomembno delo in jaz se obema za to delo in korektno sodelovanje zahvaljujem. Je pa žalostno seveda, da so tudi nekatere stranke pač ujetniki ravnanj v situacijah, ko po enem letu mandata nekateri posamezniki začnejo gledati zgolj javnomnenjske ankete in tiste interese, ki zadevajo neposredno prestop volilnega praga. To je prekletstvo Slovenije, ki si ga je pridobila s spremembo volilnega sistema oziroma s tem, ko je leta 2000 pisala izkrivljen proporcionalni volilni sistem v ustavo. To je zdaj težko spremeniti in ravno ta sistem, če vsebinske in politične razloge odštejemo, je sistemski razlog za to, da se eno leto po predčasnih volitvah spet pogovarjamo o predčasnih volitvah.

Kar se tiče predloga o tem, da naj bi jaz sam predlagal glasovanje o zaupnici, je treba najprej povedati, da je to akt, ki ga ustava izrecno polaga v roke vsakokratnemu predsedniku vlade, ni to nekaj o čemer bi lahko odločal koalicijski partner, ni to nekaj kar je dostojno v smislu pozivanja stranke s sedmimi poslanci proti stranki, ki ima 26 poslancev. Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke je večja od celotnega sveta Državljske liste. Poleg tega pa od te stranke nikoli v vsem tem času nismo prejeli niti enega formalnega dopisa, predloga vprašanj, prošenj ali zahtev po kakšnih pojasnilih. Vse kar smo imeli so bile, bom rekel, vsakodneвне, lahko bi rekli vsako urne izjave predsednika te stranke, ki je pozival k odstopu in vložiti nezaupnice. Torej nezaupnica ne pride v poštev zaradi razlogov, o katerih sem prej govoril. Imamo izkušnjo iz leta 2011, 2012. Slovenija v tem času ni v kondiciji, to boste kasneje videli iz predstavljenih razlogov, da si privošči 4 mesece mrtvega teka. Tisti, ki poziva na to, se enostavno ne zaveda realnosti situacije. Pred nami oziroma pred to državo je nekaj nujnih odločitev, ki se jim pravzaprav ne bo mogoče izogniti, tudi če bi se jim kdo hotel, bo to plačana cena, nazadnje tudi v dražjem življenju in v večjih davkih, ker se to vse sešteje. So pa te strateške odločitve takšne narave, da za njihovo sprejetje potrebujemo dvotretjinsko večino v slovenskem državnem zboru, kar seveda pomeni, da tudi ta koalicija, če bi obstajala v polnem sestavu, za sprejetje teh strateških dvotretjinskih odločitev ne bi bila dovolj, bi se v vsakem primeru morali pogajati tudi že z ostalimi parlamentarnimi strankami ali iskati morebitne dogovore izven okvirov tega mandata.

Te strateške odločitve, za katere potrebujemo dvotretjinsko večino in brez katerih se bo Slovenija še bolj zapletala v krizo so naslednje: ena je sprememba ustave v zvezi z referendumsko ureditvijo. Jaz upam, da bo državni zbor prihodnji teden opravil prvo potrebno

glasovanje za to, da do te spremembe pride, da se zakoni fiskalne oziroma proračunske narave izvzamejo iz referendumskega odločanja. To bo ne samo pomembno sprostilo sam proces legitimnega odločanja v državi, ampak bo to tudi signal navzven, da Slovenija ni več država, kjer je lahko katerakoli vlada ali parlament žrtev takšnih ali drugačnih blokad, tudi ko gre za najbolj racionalne odločitve. Torej ta dvotretjinska odločitev v zvezi s spremembo člena ustave ali pa členov ustave, ki govorijo o referendumih, je ključna in strateška. Ne gre samo za to, kaj mi sami o sebi mislimo, gre tudi za to kako gledajo tisti, od katerih je odvisna cena našega zadolževanja na Slovenijo, izjemno pomembna stvar. Druga takšna odločitev, ki čaka Slovenijo, stvari pa niso popolnoma razjasnjene, je tudi dvotretjinsko glasovanje v ratifikacije pristopne pogodbe Hrvaške k Evropski uniji. Zdaj najmanj kar si mi sami pa seveda tudi naši partnerji v Evropski uniji pa tudi sosede na Hrvaškem verjetno v tem času, ko bo treba sprejeti to odločitev, je neka dolgotrajna 4-mesečna politična kriza z volilno kampanjo, kjer bo to volilna tema; ne bi šel globlje v to situacijo, ampak tisti ki pozivajo 4-mesečno blokado, enostavno ne vedo kakšne posledice bi to imelo. Ministrstvo za pravosodje in javno upravo je pripravilo oziroma je tik pred zaključkom priprave obsežne reforme sodnega, pravosodnega sistema v Sloveniji. Brez te reforme tudi gospodarske oživitve enostavno ne bo. Če ne bo zagotovljena pravica do plačila podjetjem in podjetnikom, ki opravljajo neko storitev pa prodajajo nekaj in če ta pravica ne bo zagotovljena v realnem času, ne pa da bo povprečni čas za reševanje gospodarskih sporov 4 leta, mi lahko naredimo vse ostalo pa kriza še vedno ne bo odšla iz te države. Za nekatere ključne odločitve pri tej reformi je potrebno širše soglasje, širše od te koalicije, ki je v lanskem letu pač sestavljala to vlado. Po našem prepričanju so tukaj potrebne tudi ustavne spremembe, kar samo po sebi terjaja absolutno dvotretjinsko večino in tega problema enostavno ne bo možno v prihodnosti ignorirati, tako kot se je ignoriral v dveh preteklih mandatih. Seveda ob tem nas čaka tudi v tem okviru dvotretjinskega odločanja in spremembe ustave, realizacija zaveze, ki smo jo končno dali samim sebi pa tudi našim evropskim partnerjem, to je vpis zlatega fiskalnega pravila v ustavo. Ta problem smo lani ne rešili, ampak nekako odložili. Lani se formalni roki niso iztekali, zdaj pa se začne muditi. Naši partnerji, ki so v boljši kondiciji, ki imajo boljše napovedi za gospodarsko rast, ki prispevajo večino denarja za reševalne mehanizme znotraj evro-sistema oziroma znotraj evro-območja in ki so že vpisali uravnotežen proračun v ustavo ali to naredili na podobni ustavni ravni z veliko garancijo, da se država ne bo čezmerno zadolževala, verjetno ne bodo čakali Slovenije, ker cinca okoli tega in opravlja dolge razprave, če pa je Slovenija podpisala sama to pogodbo, tudi ratificirala v parlamentu in to z velikansko večino. To so štiri pomembne stvari, ki nas čakajo ne drugo leto, ampak v letošnjem letu in za katere potrebujemo širše soglasje od tega, kar je ali pa je bilo možno doseči znotraj obstoječe koalicije.

Potem so še ostale zadeve, ki so ravno tako pomembne, lahko bi rekli, ki so ravno tako življenjskega pomena za Slovenijo, ne terjajo pa dvotretjinskega odločanja ali pa soglasja, če pa je možno pa seveda tudi širšo podporo. Na prvem mestu je problem, ki smo ga lani z uspešno prodajo obveznic na dolarskem trgu rešili za nekaj mesecev ali pa pol leta, ne pa odpravili, to je zagotavljanje likvidnosti države. Mislim, da boste zdaj na ekranu videli številke, ki govorijo o tem, za koliko se mora država zadolžiti v letošnjem letu, zato da bomo financirali tekoče stroške proračuna oziroma javne porabe oziroma proračunski primanjkljaj, ki ga še vedno imamo v tem proračunu prihodnje leto. To je skoraj milijarda in pol evrov v letošnjem letu. To kar se je danes dogajalo vsak dan, dviguje tveganje za to, da bo ta denar za nas dražji in tudi draži vse skupaj in javna poraba se kaže v drugih dimenzijah. Spodaj imate tudi številko 3 milijarde in 164 milijonov. Te milijarde, to mora Slovenija odplačati v letu 2014 in 2015 oziroma to so samo glavnice, ki jih moramo odplačati v letu 2014 in 2015. Velike tranše odplačil zapadejo sredi letošnjega leta in si ne predstavljam teh operacij na mednarodnih finančnih trgih v primeru, če bo v tem času volilna kampanja ali kakšna druga nestabilna situacija. 6., 7. februarja se zaključujejo pogajanja o naslednji finančni perspektivi, o tako imenovanem sedemletnem proračunskem okviru Evropske unije za obdobje 2014 – 2020. Gre za izjemno pomemben vrh Evropske unije, za nas še posebej, smo kohezijska država. Od teh sredstev, ki jih bomo dobili oziroma ki si jih bomo izpogajali v finančni perspektivi, ki se bo začela 1. januarja prihodnje leto, je v veliki meri odvisna možnost našega investiranja v tem obdobju v naslednjem letu in v letu 2015, ko kakšnih čudežev pri domači porabi in gospodarski rasti ni možno pričakovati. Če bi se zgodilo to, na kar je pozival gospod Virant in bi vlada odstopila in tako naprej pred 7. februarjem, potem se niti ne bi bilo treba iti pogajati v Bruselj, ker vlade, ki nima nobenih pooblastil, nihče resno ne jemlje in posledice bi se seveda merile v desetih milijonov ali pa v stotinah milijonov glede na številke, ki so na mizi za naslednjih sedem let. Že tako so pogajanja trda zaradi splošne nepripravljenosti neto plačnic v Evropski uniji, da prispevajo več kot 1 odstotek v prispevku evropskega bruto domačega proizvoda v ta finančni okvir in niti to

vprašanje še ni rešeno. Mimogrede, zadnja priložnost za neformalno usklajevanje v zvezi s sedemletno finančno perspektivo Evropske unije pred tem formalni vrhom 7. februarja bo ta vikend, ko je srečanje Evropska unija – Latinska Amerika v Čilu. Slišal sem neke pripombe, češ zdaj bo predsednik vlade šel na izlet v Čile. Gre za en dan sestankov in zato da se gre na te sestanke je potrebno več kot 40 ur leta in prekladanja po letališčih, preko vikenda, so seveda pomembne teme na dnevnem redu, tudi ko gre za odnose med južno ameriško celino in Evropsko unijo, vendar pa je seveda tudi zadnja priložnost za neformalno usklajevanje stališč glede sedemletne finančne perspektive, zato je pač udeležba enostavno obvezna.

Kot veste je vlada prejšnji teden obravnavala izhodišča za memorandum, ki ga mora Slovenija poslati tudi mislim, da do 8. februarja, arbitražnemu sodišču v Haag, gre za pogled kje Slovenija vidi mejo med Slovenijo in Hrvaško. Kot veste je vlada morala preložiti obravnavo, ker zadeve niso bile v redu pripravljene, tudi danes nismo prišli do dokončne odločitve. Temu bo v obravnavi na seji matičnega delovnega telesa v Državnem zboru prihodnji teden verjetno tudi na seji Državnega zbora in politična situacija, ki so jo nekateri ustvarili zgolj komplicira možnost neke enotne soglasne odločitve, zelo pomembnega stališča, ki bo imelo zgodovinske posledice za državo. Mislim pa, da je vsem jasno, da tukaj enotnost potrebujemo.

No, in nazadnje peti strateški cilj vlade in koalicije v lanskem letu je bila tudi reforma trga dela, pogajanja v lanskem letu nismo uspeli zaključiti, so pa zdaj v zaključni fazi. Tudi tukaj potrebujemo čim širše soglasje za oba zakona. Brez reforme trga dela ne bo dostopa do tistega vira kapitala za investiranje, ki ga Slovenija za hitrejšo rast nujno potrebuje, to je do tujih investicij. Manjše bodo tudi investicije domačega gospodarstva, kar pomeni, da ne bo novih delovnih mest in da bo tudi manj sredstev v proračunu in stankovne zahteve, kakršne smo slišal včeraj, bodo čez eno leto samo še pobožne želje, če se ne bo na tem področju nekaj spremenilo. Ta zakonodaja je izjemno pomembna tudi v okviru teh signalov o katerih sem govoril na začetku. Slovenija si je z veliko muko nekje ob koncu lanskega leta povrnila del kredibilnosti, ko je tudi komisar za evropske zadeve, za ekonomske zadeve Evropske unije ugotovil, da pa zdaj po štirih letih programi, ki jih slovenska vlada pošilja v Bruselj, držijo, da je tisto kar smo obljubili v glavnem tudi narejeno in da se s tem seveda odmika ta grožnja, da bodo drugi upravljali s slovenskimi javnimi financami in nalagali pogoje kolikšen naj bo naš javni sektor in vse ostalo, kar je bila neposredna grožnja v lanskem letu, ob začetku letošnjega leta zelo odmaknjena, zdaj pa jo nekateri poskušajo ponovno približati.

Kar se tiče zadev, ki bi bile ali pa s strateških perspektiv, ki bi bile z daljšo politično nestabilnost in krizo v Sloveniji tudi ogrožene, je treba nujno omeniti še to, da je letošnje leto zadnje leto, črpanje sredstev iz tekoče finančne perspektive Evropske unije. Črpanje je sicer možno še prihodnji dve leti, vendar morajo biti vsi programi in vse formalnosti zaključeni letos. Mi smo s težko muko, s težko muko tekom lanskega leta pospešili investiranje teh sredstev, s težko muko, ker je bilo ogromno teh ovir, niso še vse odpravljene, določene stvari so še v teku. Vlada praktično stalno obravnava te zaplete in jih rešuje in smo dvignili reševanje teh zapletov in odpravljanje ovir na ministrski nivo. Gre za stotine milijonov evrov, ki so opcija, ki so naše edino realno investicijsko sredstvo v tem času in ki zaradi bloka in nestabilnosti in zapletov v primeru ko administraciji upade volja po delu, bom rekel tudi preko rednega delovnega časa, kar je tukaj nujno potrebno, zaradi tistih iztekajočih se rokov. Skratka to je lahko vse ogroženo.

Ko smo v največji vladni stranki, ki ima tudi največjo odgovornost za situacijo glede na moč, ki jo ima v tej koaliciji, razpravljali o položaju, ki je nastal po zahtevah Državlanske liste in nekaterih drugih koalicijskih partnerjev in skušal predvideti, kaj se bo zgodilo v prihodnjih dneh in tednih, smo ugotovili, da so možni trije scenariji. Prvi je, da koalicijski partnerji, ki so se nekoliko zaleteli, ne da bi sploh preverjali stvari, stopijo korak nazaj in koalicija normalno deluje. Mi smo bili pripravljene sodelovati naprej in pač pozabiti te zaletave izjave, pojasniti vse kar bi kogarkoli zanimalo glede podrobnosti poročila protikorupcijske komisije. Nič od tega se ni zgodilo, nobene možnosti za to ni bilo, niti volje, kar seveda kaže na to, da je pri tem poročilu šlo zgolj za povod, da je bil to povod, ki je sprožil nek scenarij, ki se je pripravljaj dalj časa. Zdaj je tudi že bolj jasno, kdo vse je bil obveščen o tem kaj se pripravlja in tako dalje in tako dalje. Ampak to je glede na posledice, ki so nastale, relativno nepomembno. Zdaj so te posledice tukaj in ta prva možnost, ki smo jo 9. januarja predvideli kot eventualno, za državo daleč najbolj koristno in produktivno, je zdaj nerealna. Po tej dokončni odločitvi Državlanske liste včeraj, je ta možnost nerealna. Ostali dve možnosti o katerih smo takrat govorili, sta bili, da Slovenska demokratska stranka preide v opozicijo, s tem nimamo nobenih težav, se pravi, da nekdo drug sestavi vlado, vložijo konstruktivno nezaupnico v relativno kratkem času prevzame izvršilno

oblast. Tudi to se je že v Sloveniji zgodilo in vemo, da je za to potrebno relativno malo časa. Zdaj tretja možnost so predčasne volitve, s temi predčasnimi volitvami sta dve težavi. Ena je ta, da so postopki dolgi, da izkušnje iz leta 2011 in 2012 govorijo o mrtvem teku v tem času in kampanji, v okviru katere bi bile del pač političnih preigravanj tudi teme, ki so zdaj pred nami in za katere mislim, da ne bi bilo dobro ne za nas ne za koga drugega, da pride do tega. Zdaj drugi večji problem, pa je v tem, da ni nobenih garancij, da predčasne volitve po istem volilnem sistemu prinesejo kakšno boljšo situacijo. Zdaj mi smo imeli predčasne volitve konec leta 2011. Takrat je bilo veliko govora o novih obrazih in o tem kako bodo te volitve vse rešile. Zdaj prišli so ne toliko novi, ampak malo prebarvani obrazi, kar je v proporcionalnem volilnem sistemu vedno možno oziroma je vedno največja verjetnost, ker se ne glasuje neposredno za ljudi, ampak se glasuje za listo za stranko in kaj potem. Če se Slovenija zaplete v nek krog predčnih volitev vsako leto, ali pa dveh volitev sredi mandata, brez tega, da bi te volitve dale kakšno drugačno sliko, kakšno bolj stabilno vlado, potem smo opravili. Potem bo Slovenija bankrotirala, ker si v tej situaciji ne more privoščiti niti mrtvega teka za štiri mesece. Obstajata torej dva realna scenarija za razplet te politične krize. Politično krizo imamo, začela se je včeraj z izstopom ene od koalicijskih strank iz vladne koalicije in v tej situaciji sta samo dve produktivni rešitvi. Ena je dogovor o tem, da se spremeni volilni sistem, da se spremeni ustava. Nazadnje ko so spreminjal volilni sistem in ga zapisal v ustavo, so za to porabili tri dni. V treh dneh je prišlo do dvotretjinskega soglasja, žal na slabše. Potem z odločitvijo in da se potem doseže nek dogovor za vmesni čas glede teh ključnih projektov, ki se jih Slovenija enostavno ne more, katerim se Slovenija enostavno ne more izogniti in da se potem izpeljejo volitve od katerih lahko državljanke in državljani pričakujejo nek rezultat, ki bo dal stabilno vlado.

Kakšne so možne spremembe volilnega sistema, ki bi privedle do takšnega rezultata. Zdaj na referendumu sredi 90. let je daleč največjo podporo doživel večinski volilni sistem, dvokrožni volilni sistem, kjer pač je za poslance v posamičnem okraju izvoljen tisti, ki dobi absolutno večino. Če te absolutne večine ne dobi nihče v prvem krogu, je potem drugi krog. In izvoljen je tisti, ki uživa absolutno zaupanje volivk in volivcev. Danes pa v tem sistemu ni tako, ko se preštejejo volilni rezultati, iz slovenskega parlamenta izpadejo kandidati večjih strank, ki so dobili 25, 30 odstotkov, pridejo pa v Državni zbor kandidati manjših strank, ki so dobili pa 5 ali pa 6 odstotkov in desetkrat manj glasov od tistih. Ljudje mislijo, da volijo za kandidata, ker je on na listi, v resnici volijo za politično stranko. Torej, kar se tiče našega predloga, ponovili smo ga tudi pred nekaj tedni, ko smo, ko je Slovenska demokratska stranka, ko je izvršilni odbor Slovenske demokratske stranke predstavil teh deset točk za deblokado političnega sistema, je to naš predlog. Temu predlogu dodajamo tudi originalni predlog referendumskega vprašanja iz leta 1996, kjer je oziroma 97., kjer je pisalo, da lahko volivci tudi odpokličejo poslanca. Po postopku ko kvalificirano število volivk in volivcev s kvalificiranimi podpisi zahteva ponovne volitve v posameznem okraju kar ne predstavlja velikih stroškov. Tudi ne ogrozi stabilnosti države in samega parlamentarnega sistema. Omogoča pa resno kontrolo volivcev nad tistimi, ki so jih izvolili in ni treba čakati štiri leta. To je tudi ena od splošnih zahtev, ki se oblikujejo v slovenski javnosti.

Zdaj to bi bil zagotovo najtrdnější in najpomembnejši korak k stabilizaciji političnega sistema v Sloveniji. Glede na stališča posamičnih parlamentarnih strank, še posebej manjših je verjetno iluzorno pričakovati v tej situaciji, razen če bi kriza še bistveno močnejše udarila takoj, dvotretjinsko večino za takšen predlog. Seveda obstajajo pa tudi vmesne variante, ki zagotavljajo večjo stabilnost vlade in onemogočajo ponavljanje takih situacij, kot smo ji bili priča leta 2011, ali pa kot smo ji priča danes, ko je usoda vlade odvisna od stranke s sedmimi poslanci ali petimi poslanci in tako naprej. Zdaj te približne ali pa manj ugodne variante od okrožnega večinskega sistema so kombinirani volilni sistemi, ki vseeno zagotavljajo večjo stabilnost in tudi vsaj v recimo polovici neposredno upoštevanje volje volivk in volivcev, v Evropski uniji imamo večje število držav s takšnimi sistemi, tudi naših sosesčin. In potem so tako imenovani popravki pri proporcionalnih volilnih sistemih, ki zagotavljajo vladno oziroma koalicijsko stabilnost, to pa so dodatni mandati, ki jih dobi stranka, ki na volitvah dobi relativno večino. Če te možnosti recimo ne bi bilo oziroma če te, če Grčija ne bi imela takšnega volilnega sistema, danes v Grčiji ne bi bilo vlade, ne bi bilo stabilne vlade, država bi bila še v bistveno večji krizi in v krizi bi bilo tudi celotno evro območje. Enostavno te vlade ne bi bilo možno sestaviti realno. Ker obstaja več načinov za to, da preprečimo sistematično ponavljanje situacije, ki privedejo do nestabilnosti in v prihodnjih dneh, bomo z nekaterimi strankami zdaj ne glede na koalicijsko opravili pogovore na to temo. V primeru če bi se doseglo dogovor o tem, da se gre v spremembo volilnega sistema in se Slovenija odloči za volilni sistem, ki bi onemogočal ponavljanje vladnih kriz in zagotavljal večjo stabilnost in tudi večji vpliv volivk in volivcev na

izvolitev Državnega zbora, se je potem možno dogovoriti za vmesni čas, toliko mesecev kolikor jih je potrebnih za to, da se sprejmejo ti nujni ukrepi, ki se jim Slovenija enostavno ne more izogniti, če hočemo normalno relativno normalno preživeti naslednje mesece in če hočemo ostati kredibilen partner tudi za druge in gremo potem na volitve po spremenjenem volilnem sistemu. To je ena od dveh produktivnih možnosti, ki obstajajo in ki tudi dolgoročno rešuje in preprečuje ponavljanje teh situacij v kateri smo danes.

Druga takšna produktivna možnost, ki se dolgoročno ne preprečuje ponavljanje te situacije, kratkoročno pa seveda omogoči vlado z večjo večino v Državnem zboru je konstruktivna nezaupnica. Predlagam vsem, da si preberete komentar k tistemu delu slovenske ustave, k tistemu členu slovenske ustave, ki govori o konstruktivni nezaupnici, napisal ga je mislim, da takratni strokovni sodelavec ustavnega sodišča dr. Gregor Virant, v tistem komentarju je natančno razloženo zakaj je v slovenskem ustavnem redu konstruktivna nezaupnica kot tisti inštrument, ki preprečuje dolgotrajno nestabilnost in ki omogoča, da se nova vlada, če ena izguba večino v Državnem zboru in je volja za to, da se postavi druga, postavi v dveh tednih. Odložitev konstruktivne nezaupnice do oblikovanja nove vlade, rabimo dva tedna po vseh rokih. To je alternativa štirimesečni agoniji in volilni kampanji in vsemu ostalemu kar bi prineslo izjemno škodljive posledice za državo. Seveda tisti, ki so povzročili to krizo, ki so izstopili iz koalicije in tako naprej, so po mojem mnenju to dolžni storiti. Ne kričat potem, naj nekdo drug nekaj stori in vložiti nezaupnico, ki bo pripeljala do štirimesečnih blokad in nestabilnosti, ampak enostavno zbere deset podpisov, vložijo konstruktivno nezaupnico in okoli tega zberejo zadostno število poslancev. Glede na to, da se velik del Državnega zbora po moje v tej situaciji nekoliko boji predčasnih volitev, najbrž ne bi bilo tako težko zbrati 46 glasov. Naj pač tisti, ki so najbolj priljubljeni, prevzamejo tudi odgovornost in prevzamejo nase tudi breme izvršilne oblasti.

Kar se tiče vlade, bo ta delovala naprej. Ti dve rešitvi, o katerih sem prej govoril, niso ne v rokah vlade ne v rokah Slovenske demokratske stranke. Mi smo pri obeh toliko kolikor je to v naši moči, konstruktivno sodelovat, nobene težave nimamo s tem, da se oblikuje neka nova vlada in neka nova koalicija in da bi rekel zelo hitro predamo izvršilno oblast nekemu drugemu, ki bo v Državnem zboru legitimno izvoljen. V političnem smislu bo Slovenska demokratska stranka samo popravila napako, ki jo je naredila na začetku tega mandata, ko je šla v koalicijo z nezanesljivimi partnerji. Morali bi jih bolj poznati, pa jih nismo in to je pač naša napaka in ceno za to plačujemo. In kar se tiče predčasnih volitev, v naših stranki je veliko strokovnega znanja glede različnih volilnih sistemov. Deset let smo se s tem ukvarjali. Na voljo smo z vsemi mednarodnimi primerjavami in izkušnjami in strokovnim znanjem, zato, da pridemo do kakšne produktivne rešitve. Dokler ne bo ne enega ne drugega, bo vlada delovala naprej. Slovenska ustava ne pozna termina manjšinska vlada. Te besede v ustavnih členih mislim, da ni. Pozna pa vlado s polnimi pooblastili in vlado, ki v primeru, če se sestane nov Državni zbor, če je izglasovana nezaupnica, opravlja samo tekoče posle. V tem trenutku ima Slovenija vlado, ki ima polna pooblastila in tako bo ostalo dokler ne bo ena ali druga rešitev sprejeta. To v zvezi s tem.

Ob koncu mogoče samo še to, da je nekako žalostno, da v času ko je Slovenija ravno dosegla, ne govorim zdaj o lanskem letu, ampak o recimo obdobju zadnjih nekaj let, polno mednarodno afirmacijo, ko je pravzaprav dosegla vse zgodovinske cilje. Zdaj zaradi notranjih prepričev in zaradi nesposobnosti, da spremenimo nekatere sistemske ureditve v naši ustavi in našem pravnem redu, nekako prihajamo iz krize v krizo, se ukvarjamo sami s sabo, se gleda na neke bom rekel zelo parcialne interese in se dopušča, da se situacija poslabšuje. Kakšen mandat nazaj so tisti, ki so to počeli, vsi tisti, ki so to počeli se igrali z belim kruhom. Danes se igrajo s črnim kruhom. V prihodnosti se bomo ukvarjali s skorjami in rženim kruhom, če se bo to nadaljevalo. Hvala lepa. Zdaj sem na voljo za vprašanja. Lepo po vrsti, da...

NATAŠA MARKOVIČ (novinarka): Nataša Markovič Televizija Slovenija. Jaz bi vas vprašala, govorite o finančni perspektivi, zanima me kdo bo minister za finance, če že veste? A bo to prevzel kakšen od sedanjih ministrov, morda vi, boste imenovali nove in kako, kdo bodo vaši ministri 22. februarja, ko bo izstopil tudi DeSUS?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zdaj sem obe odstopni izjavi ministrov iz Državljanske liste danes prejel in sem jih takoj poslal naprej v Državni zbor v skladu s poslovnikom Državnega zbora, ki se mora Državni zbor z odstopnimi izjavami članov vlade seznaniti na prvi redni seji, to bo naslednji teden in ko bo to storjeno, boste obveščeni o naslednjih odločitvah.

NATAŠA MARKOVIČ: Omenili ste že, da smo v politični krizi. Ta politična kriza se nazadnje odraža tudi v ekonomski krizi. Poznamo torej že cene za obveznice, kar je tudi že znan podatek. Ekonomisti pa napovedujejo, da bomo po novem zaradi te politične krize deležni tudi vse dražjega zadolževanja. Zanima me, torej kako se boste soočili s to soodgovornostjo, nazadnje torej tudi ministra, ki sta včeraj odstopila, sta dejala torej, da v normalni demokratični družbi bi moral premier s takimi očitki odstopiti, vi pa kot, da to odgovornost prelagate na nekoga drugega. Torej boste sprejeli to soodgovornost za ekonomsko sliko kakršno imamo in zakaj vendar odlašate pravzaprav odlagate to odgovornost na druge, naj se drugi odločijo in se ne odločite sami?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej jaz sem se odločil in ne prenašam te odgovornosti. Povedal pa sem vam kaj so posledice ene ali druge odločitve na vse kar ste prej, kar ste zdaj vprašal, sem jaz prej obširno odgovarjal. Zdaj če vas moje besede ne prepričajo, si zavrtite film nazaj v leto 2011 in si še enkrat oglejte, kaj je sledilo izglasovani nezaupnici konec septembra tega leta.

ANŽE LOGAR: Mirko.

MIRKO MAYER: Premier, banke so objavile slabe rezultate, spet zanima me koliko ocenjujete, da lahko nastala politična kriza v bistvu ogrozi implementacijo sicer že sprejetega projekta slabe banke. Pa drugo približno, sedem vsebinskih sklopov ste naštel zaradi katerih pač Slovenija mora imeti tudi v prihodnjih mesecih vlado s polnimi pooblastili. Zanima me, kaj pa osmi kriterij, kredibilnost predsednika vlade. Saj to, da vam zaupajo v SDS, najbrž ne more biti dovolj?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mogoče ni dovolj, je pa to zame izjemno pomembno. Precej bolj kot to, ali mi zaupajo na Kanalu A ali ne. Jaz odgovarjam tistim, ki so me izvolili na bodisi na funkcijo, ki jo opravljam na stranki, bodisi na funkcijo, ki jo opravljam v vladi in tem bom tudi polagal račune, kar se stranke tiče se je že odločala. Kar se tiče volivcev, se bodo o tem odločali na naslednjih volitvah. Tako, da kar se tiče kredibilnosti, mislim, da imam jaz glede lastne kredibilnosti precej manj skrbi kot kakšen medij.

ANŽE LOGAR: Ok mogoče še dve vprašanji. Petra.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Se opravičujem. Na resen del vprašanja nisem odgovoril. Zdaj ni samo resen del vprašanja, ampak mislim, da ste s to temo odprli tudi bistvo. Zdaj te politične krize ne bi bilo, zagotovo v kolikor ne bi z odločitvami ustavnega sodišča in z vsem tem kar je prej sprejela vlada in parlament, postalo jasno, da bo šla Slovenija resno v stabilizacijo bančnega sistema, v sanacijo bank če hočete, predvsem državnih in če ni postalo jasno, da bo prišlo do združitve upravljanja z državnim premoženjem, iz katerega tako na leto po pavšalnih ocenah po mojem mnenju odteče kakšnih 200 milijonov za vzdrževanje vsega tistega čemur pravimo moč v ozadju vključno z medijsko. Veliko denarja, ki je šlo bodisi iz slovenskih državnih bank, v obliki kreditov, ki po ekonomskih kriterijih ne bi smeli biti podeljeni ali pa, ki gredo preko reklam iz državnih podjetij in tako naprej, vzdržuje to kar vi počnete vsak dan. Zdaj, ali se bo ta politična kriza odrazila do te mere, da ne bo možno vzpostaviti niti kredibilnega in transparentnega upravljanja slovenskega državnega holdinga, niti struktur, ki omogočajo začetek delovanja sanacije bank oziroma agencije za sanacijo bank, je veliko vprašanje. Cilj povzročanja te nestabilnosti je ravno, da se to ne zgodi. Mi se bomo trudili, da bi bil rezultat drugačen. Vi pa lahko pri tem pomagate ali škodujete. Prosim.

PETRA SOVDAT: Petra Finance. Ker ne odgovarjate na pisna vprašanja, me zanima je še par stvari sporočila PKP in tudi pravite...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Da ne tratimo časa...

PETRA SOVDAT: Ne, kar pravite tudi, da niste imeli pač priložnost pojasniti koalicijskim partnerjem, mogoče je boljše, da pojasnite celi javnosti to. Recimo, zakaj poslušate veliko z

gotovino, zakaj avtomobile kupujete z gotovino? A drži, da je tudi vaša žena kupovala avto z gotovino? Zakaj sodne takse plačujete z gotovino? In koliko vam je v bistvu še brat dolžan iz dediščine? Potem me zanima, ker ste ocenili, da cenitev GURS-a ni v redu, me zanima a boste potem ukinili davek za obdavčitev nepremičnin visoke vrednosti? Potem me zanima, včeraj je bila preklicana javna razgrnitev trase za tretjo razvojno os, ki gre mimo vaše oziroma blizu vašega posestva. A ste imeli vi kaj pri tem zraven, a ste vi rekli, da mora biti to preklicano in zanima me še to, kako bo zdaj izstop Državlanske liste vplival na sestavo nadzornega sveta SD-ja, ki je razdeljen med opozicijo pa koalicijo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Sama bistvena vprašanja za osrednji finančni dnevnik. Ampak bom vseeno odgovoril. Zdaj kar se tiče poslovanja z gotovino, jaz zelo malo poslujem z gotovino. Vse transakcije, ki so bile gotovinske, sem jaz korupcijski komisiji pojasnil. V pritožbi, ki je bila vložena je to tudi dodatno natančno pojasnjeno in ta pritožba bo predstavljena slovenski javnosti v podrobnostih. Za vsak stavek, ki ga je napisala protikorupcijska komisija obstaja odgovor in takrat ko bo približno toliko ljudi spremljalo kakšen medij kot je spremljalo recimo tiste inkvizicijske Pogleda Slovenije, kjer ni bilo nobene možnosti za obrambo, takrat bodo ti detajli tudi predstavljeni. Vsekakor pravočasno preden bo padla sodba volivcev, ki je tukaj edina relevantna. Kar se tiče te ene od neuradnih različic tras za tretjo razvojno os, je ministrstvo za promet danes pojasnilo te stvari. Jaz sem o tem, da je to razgrnjeno slišal od sosedov, ki so se razburjali. Toliko o mojem vedenju.

PETRA SOVDAT: A vi ne bi imeli nič proti če bi šla tras tam?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz v to razpravo sploh nisem bil vključen niti natančno ne vem kje naj bi šla trasa. Poleg tega je popolnoma jasno, da ko gre za tretjo razvojno os, nobena trasa, ki predvideva velike viadukte in dolge tunele, ne pride v poštev iz finančnih razlogov.

PETRA SOVDAT: GURS, davek na obdavčitev nepremičnin?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz sem glasoval za ta davek. Ne vem zakaj bi...

PETRA SOVDAT: Ne, ampak vi pravite, da bi cenitve oziroma ocene GURS-a niso v redu, da ta davek nastal na podlagi teh cenitev?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne vem kaj ima to veze z mojim konkretnim primerom. Jaz sem tisto parcelo v Trenti kupil in prodal preden so bile narejene te cenitve. To nima nobene zveze s tem.

ANŽE LOGAR: Dobro Vera, prosim.

VERA LAĐIČ: Vera Lađič POP TV, premier, pravite, da ste ta hip na čelu vlade s polnimi pooblastili, ker temeljna manjšinska vlada naša ureditev ne pozna. Po vaši oceni, kaj pa se bo zgodilo ko bosta izstopila, tako kot napovedujeta tako v DeSUS-u kot v SLS-u bo takrat še vedno vlada s polnimi pooblastili, kaj takrat in pa morda glede upravnega spora, lahko poveste vsebino tožbe, kaj boste izpodbijali?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Izpodbijal bom vse tisto kar ne drži in tega je zelo veliko. Med drugim vsi ključni očitki in jih je zelo enostavno zavrnilo. Kar se tiče pa statusa vlade, pa kot sem že dejal, v ustavi ni manjšinske vlade.

ANŽE LOGAR: Še kakšno vprašanje?

ZORAN POTIČ: Zoran Potič Delo. Pojasnili ste prej, da predmeta spora tudi danes na vladi niste potrdili, da je bilo gradivo v bistvu slabo pripravljeno. Ali to pomeni, da Slovenija do 11. februarja ne bo ujela tega roka, ki je bil dogovorjen lansko leto v Haagu? V čem so težave pri

tem predmetu spora in ali se dogovarjate s Hrvaško stranjo, da bi se ta rok za oddajo teh pomembnih dokumentov, predvsem memorandumu, premaknil na kasnejši datum?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No jaz mislim, da bo Slovenija ta rok ujela, ne bo pa to odločitev vlade. To bo odločitev Državnega zbora in ko bo ta tema v Državnem zboru boste lahko njim postavili vprašanje. Sicer so pa je priprava teh gradiv stala mislim, da slovenske davkoplačevalce doslej 2 in pol milijona evrov. Nekaj je bilo narejeno, tako, da pač, elementi obstajajo. Gre pa seveda za odločitev, za politično odločitev, ki jo bo v tem primeru sprejel slovenski parlament.

ZORAN POTIČ: Dejali ste, da je bil slabo pripravljen. To je skoraj težko verjeti, glede na to, da se je eno leto to pripravljalo z mnogimi podskupinami, s tujimi advokati, s pomočjo tujih advokatov. Kaj to pomeni slabo pripravljeno?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne vem. Ko ste vi slab spis napisal v šoli, pa je, ali pa ste slabo odgovarjali na vprašanja, kaj je rekla učiteljica?

HRVAŠKI NOVINAR: Koliko su zapravo realne šanse, da Slovenija ratificira ugovor Hrvatske Evropske unije v idućih mjesec dana in hoće dalje ustrajati Slovenija u stavu, da se ugovor veže dakle uz dogovor stručnjaka Arhara in Rogića oko Ljubljanske banke?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zdaj na prvo vprašanje je težko odgovoriti, ker situacija v kateri je Slovenija, ni stabilna politična situacija za reševanje tega vprašanja, bi potreboval stabilno politično situacijo. Kar se tiče obvez, ki jih je kakšna država sprejela za ratifikacijo mednarodnih sporazumov, je stališče jasno, ne samo Slovenije, ampak tudi Evropske unije. Decembrski svet Evropske unije je sprejel zaključke, ki si jih lahko pogledate v tistem delu, kjer ti zaključki govorijo o pripravljenosti Hrvaške, da se od Hrvaške pričakuje spoštovanje mednarodnih dogovorov vključno s sukcesijskimi.

AMELA ČILIČ: Amela Čilič RTL Televizijska Hrvatska. Hočete li dalje ustrajati na zahtevju, da Hrvatska povuče tužbe protiv, za Ljubljansku banku in za ratificiranje kao uvjet za ratificiranje?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja mislim, da sem že prej odgovoril. Ne gre samo za stališče Slovenije, gre za tudi za stališče Evropske unije, da je potrebno spoštovati mednarodne dogovore, ratificirane mednarodne dogovore vključno s sukcesijskimi. Kar se tiče Slovenije, veste, da je naše stališče, da je bilo to vprašanje urejeno znotraj sporazuma o sukcesiji, ki ga je tudi Hrvaška podpisala in ratificirala in nobene dodatne zahteve tukaj ne pridejo v poštev.

ANŽE LOGAR: Zdaj mislim, da so vprašanja izčrpana.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala lepa.

ANŽE LOGAR: O ostalih točkah z dnevnega reda boste obveščeni preko spleta oziroma iz javnih informacij.